

PROGRAM WYCHOWAWCZY PRZEDSZKOLA SAMORZADOWEGO NR 43 W BIAŁYMSTOKU

Wstęp

Wychowanie, to złożony i długotrwały proces. To droga poznania i odkrywania. Na tej drodze rodzi się i rozwija wolność i godność osoby oraz społeczna komunikacja, odpowiedzialność i dobro wspólne.

Przyjmując założenie, że proces wychowawczy nie odbywa się tylko w przedszkolu, że ma miejsce wszędzie i że każdy ma na niego wpływ, oraz to, że swoje miejsce w świecie dziecko znajduje dzięki świadomości więzi jakie łączą go ze społeczeństwem, nauczyciele przedszkola w porozumieniu z rodzicami dzieci tego przedszkola podjęli wspólny plan działania nazwany tutaj **programem wychowawczym**.

W tym dokumencie zespół twórców zajmuje się przed wszystkim funkcją wychowawczą przedszkola, której prawidłowe wypełnianie ma spowodować wykształcenie modelu absolwenta oczekiwanego przez nauczycieli, rodziców i same dzieci.

Uznajemy, że wychowanie jest rodzajem sztuki, w której ważną rolę odgrywa wyczucie potrzeb chwili, okoliczności, miejsca i czasu. W wychowaniu należy podejmować realne problemy dzieci.

Przedszkole nasze musi być otwarte, czyli szerzej reagujące na to co się dzieje w kraju i na świecie, umożliwiające poznanie nowych zjawisk, kształtowanie postaw i dążeń. Musi być otwarte nie tylko na to, co dokonuje się w miejscu zamieszkania, w środowisku, ale także na przemiany w kraju i na świecie, na nowe tendencje kulturalne, odkrycia naukowe, tyle tylko, że pryzmatem do obserwacji powinny być własne potrzeby, dążenia, nadzieje i pragnienia.

Nie sposób określić ścisłych granic pomiędzy edukacją a wychowawczą działalnością przedszkola, ponieważ treści z zakresu sprawowania obu tych funkcji bardzo często przenikają się, warunkują swoje powstanie, czy uzasadniają istnienie, pewne postulaty bardziej niż inne mieszczą się w tej czy innej funkcji przedszkola.

Mając na uwadze założenia przedszkola otwartego, znając postulaty dotyczące wizerunku absolwenta oraz uświadamiając sobie zadania przedszkola w tym zakresie stworzyliśmy program realizacji tych założeń.

CELE I ZADANIA PRACY WYCHOWAWCZEJ

Celem pracy wychowawczej jest osiągnięcie przez dziecko pełni jego osobowego rozwoju, a owa pełnia jest potencjalnie zawarta w jego osobie.

Zadania wychowawcze:

1. Wzmacnianie więzi uczuciowej z rodziną i środowiskiem, w którym dziecko wzrasta (I 11b, III 1, 9)^[1]
2. Rozwijanie umiejętności zgodnego współżycia i współdziałania z rówieśnikami i najbliższym środowiskiem oraz umiejętności polubownego rozwiązywania spraw konfliktowych i dochodzenia do kompromisu (III 1, 5, 8, IV 3),
3. Kształtowanie podstawowych powinności moralnych np.: życzliwość, tolerancja, uczciwość, sprawiedliwość, odpowiedzialność (IV 1,5),
4. Uświadomienie złożoności otaczającego świata i ukazywanie miejsca i roli człowieka w tym świecie (I 1,2,3),
5. Rozpoznawanie sytuacji zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu, kształtowanie zachowań proekologicznych, doskonalenie nawyków higieniczno – kulturalnych i sprawności samoobsługowych (I 10, II 5,6),
6. Wyrabianie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, nabywanie umiejętności dokonywania przez dziecko wyborów i zdawania sobie sprawy z ich konsekwencji (II 2, III 11, IV 4,5),
7. Wyrabianie umiejętności reagowania na umowne sygnały, dotyczące różnych sposobów zachowania (II 8, III 6),
8. Przygotowanie do życia w społeczeństwie lokalnej i w państwie w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych (I8, 11b),
9. Budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby i zaspakajanie poczucia bezpieczeństwa (I 3, II 2,3,6, II2),

^[1] Cyfry w nawiasach odnoszą się do poszczególnych punktów w „Podstawie programowej wychowania przedszkolnego dla Przedszkoli i Oddziałów Przedszkolnych w Szkołach Podstawowych (załącznik nr 1 do rozporządzenia MEN z dnia 1 grudnia 1999 – Dz U. Nr 2 z 17 stycznia 2000 r., poz.18)

10. Kształtowanie umiejętności nazywania różnych stanów emocjonalnych (III 3,4).

FORMY ORGANIZACJI I AKTYWNOŚCI DZIECKA

Formy organizacji:

- indywidualna,
- zespołowa,
- zbiorowa (zajęcia z całą grupą).

Formy aktywności dziecka:

- zabawa,
- elementy pracy,
- elementy edukacji.

METODY I ZASADY

Metody:

- problemowe (odkrywanie)
- aktywizujące (przeżywanie)
- praktyczne (działanie)
- podające (przyswajanie).

Zasady:

- ❖ pogłębłości,
- ❖ systematyczności,
- ❖ aktywności dziecka,
- ❖ stopniowania trudności,
- ❖ utrwalania wiadomości i umiejętności,
- ❖ wiązania podawanych wiadomości z możliwością ich praktycznego zastosowania.

SYLWETKA ABSOLWENTA PRZEDSZKOLA

1. Dojrzałość fizyczna:

- jest ogólnie sprawne ruchowo,
- posiada sprawność manualną i nie zaburzoną koordynację wzrokowo – ruchową,
- charakteryzuje się poprawnym funkcjonowaniem organów zmysłowych,
- jest odporne na choroby i zmęczenie.

2. Dojrzałość emocjonalno – społeczna:

- jest w znacznym stopniu samodzielne,
- chętnie i łatwo nawiązuje kontakt z nauczycielem i kolegami,
- posiada umiejętności podporządkowania się niezbędnym wymaganiom dyscypliny,
- jest obowiązkowe, wytrwałe i wrażliwe na opinię nauczyciela,
- cechuje je taki stan równowagi nerwowej, która umożliwia opanowanie reakcji emocjonalnych,
- umie dokonać lub podejmuje próby samooceny i oceny zachowań innych,
- jest wrażliwe, zainteresowane obrazem (ilustracją) i tekstem, dziełami kultury.

3. Dojrzałość umysłowa:

- jest aktywne poznawczo, chce się uczyć,
- interesuje się czytaniem i pisanem,
- dobrze orientuje się w najbliższym otoczeniu i środowisku w którym żyje,
- rozporządza zasobem doświadczeń i wyobrażeń będących podstawą do rozwoju pojęć,
- potrafi uważnie i ze zrozumieniem słuchać tego co mówi nauczyciel,
- rozumie i spełnia polecenia nauczyciela,
- posiada umiejętność swobodnego i zrozumiałego dla otoczenia wypowiedziania się, opowiadania, wyrażania życzeń, pytań, własnych sądów, wniosków i ocen,
- jest rozbudzone twórczo w różnych dziedzinach aktywności,
- potrafi być odpowiedzialne poprzez samodzielne, rzetelne wywiązywanie się z podejmowanych zadań, szacunku do pracy swojej i innych.

4. Dojrzałość do czytania i pisania:

- umie dokonać analizy i syntezy wzrokowej i słuchowej niezbędnej w procesie zróżnicowania kształtów, dźwięków, ich odpoznavania, porównywania i odtwarzania,
- rozumie znaczenie wyrazów jako graficznych odpowiedników słów,
- posiada orientację przestrzenną, która umożliwia mu rozpoznawanie i odtwarzanie kierunków położenia i proporcji wymiarów odwzorowywanych form graficznych,
- posiada umiejętność językową w zakresie reprezentatywnej i komunikatywnej funkcji języka ze szczególnym uwzględnieniem nabywania i rozwijania umiejętności czytania i pisania.

5. Dojrzałość do matematyki:

- rozumie i umie określić stosunki przestrzenne, czasowe i ilościowe w praktycznym działaniu,
- potrafi sklasyfikować przedmioty według przeznaczenia, wielkości, kształtu i koloru,
- umie na konkretach dodawać i odejmować w zakresie swoich indywidualnych możliwości,
- zna i umie posługiwać się cyframi i wybranymi znakami matematycznymi.

MODEL NAUCZYCIELA

1. W relacjach z dziećmi:

- potrafi być cierpliwy, wyrozumiały, miły, serdeczny ale i konsekwentny,
- zna i przestrzega prawa dziecka,
- zachowuje indywidualną linię rozwoju każdego dziecka,
- jest empatyczny,
- jest kreatywny,
- pamięta, że każde dziecko chętniej reaguje na pochwałę niż karę,
- dotrzymuje umów, przyrzeczeń i tajemnic,
- przyznaje się do własnych pomyłek.

2. W relacjach z rodzicami:

- pełni rolę inspirującą i integrującą proces wychowawczy,
- jest stroną współustalającą wartości, formy pracy,
- pogłębia wiedzę rodziców przez informowanie o osiągnięciach dziecka i ewentualnych z nim trudnościach,
- ustala z rodzicami tok dalszego postępowania, jednolite formy oddziaływań wychowawczych,
- podnosi kulturę pedagogiczną rodziców,
- zbiera wszelkie niezbędne informacje dotyczące warunków życia dziecka, jego zainteresowań,
- respektuje prawo rodziców do głosu w ważnych sprawach związanych z dzieckiem,
- respektuje prawo rodziców do modyfikacji pracy przedszkola.

PRACOWNIK OBSŁUGI – pożądane cechy

- ❖ współdziałający z nauczycielem,
- ❖ kulturalny, ciepły, życzliwy, taktowny,
- ❖ odpowiedzialny,
- ❖ dbający o bezpieczeństwo dzieci,
- ❖ znający dobrze swoje obowiązki i wywiązujący się z nich,
- ❖ otwarty na problemy placówki,
- ❖ nie angażujący się w kontakty nauczyciela z rodzicami.

ZASADY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI

- zasada poznania środowiska rodzinnego dziecka,
- zasada zdobycia zaufania rodziców,
- zasada ujednolicenia oddziaływań wychowawczych,
- zasada wspierania działań rodziców,
- zasada oddziaływania na postawy rodzicielskie,
- zasada udzielania porad, wyjaśnień w sposób serdeczny, życzliwy i z szacunkiem,

- zasada wyprzedzania relacji o negatywnych zachowaniach dziecka, relacjami o pozytywnych zachowaniach i osiągnięciach,
- zasada wskazywania, w przypadku negatywnych zachowań dziecka, na jego zachowanie, bez wyrażania oceny,
- zasada inicjowania pomocy rodziców w ulepszaniu warunków pracy przedszkola.

UROCZYSTOŚCI, TRADYCJE PRZEDSZKOLNE

- akcja „sprzątnie świata” (wrzesień),
- „andrzejki” (listopad),
- „mikołajki” (grudzień),
- bożonarodzeniowy kiermasz prac dziecięcych (grudzień),
- bal przebierańców (styczeń),
- Dzień Babci i Dziadka (styczeń)
- powitanie wiosny (marzec),
- wielkanocny kiermasz prac dziecięcych (kwiecień),
- osiedlowa olimpiada sportowa (maj),
- Dzień Mamy i Taty, dzień Rodziny (maj),
- festyn wiosenny (maj),
- Dzień Dziecka (czerwiec),
- zakończenie roku 6 latków (czerwiec).

Filharmonia w Białymstoku jest organizatorem **koncertów umuzykalniających**, które odbywają się w naszym przedszkolu raz w miesiącu.

NORMY WSPÓŁŻYCIA W GRUPIE

Kształtowanie grupy dziecięcej w przedszkolu to ustalenie i przestrzeganie zrozumiałych dla dzieci, możliwych do realizacji i znanych wszystkich wymagań dotyczących postępowania w kontaktach z kolegami i dorosłymi.

Stawiamy je dzieciom w formie umów, zasad, zakazów. Dzieci same ustalają swoje zasady, wtedy w większym stopniu biorą odpowiedzialność za ustalone reguły,

ponieważ są ich własne, a nie narzucone przez dorosłych. Potrzebują szczegółowych zasad i precyzyjnego określania czego nie wolno, a co jest dozwolone.

Ponieważ trudno jest określić wszystkie sytuacje w życiu grupy, które można ująć w system umów, zakazów, zasad, gdyż muszą dotyczyć konkretnych spraw danej grupy, dlatego każdy nauczyciel ustala z dziećmi własne normy współżycia ujmując je w proponowanych obszarach:

- w sali zabaw (w czasie zabaw, zajęć, spożywania posiłków),
- w sali gimnastycznej,
- w sali rytmicznej,
- na basenie,
- na korytarzach, schodach i w holu przedszkola,
- w łazience,
- w szatni,
- w ogrodzie przedszkolnym,
- na spacerach, wycieczkach.

PRAWA I OBOWIĄZKI DZIECKA

Podstawa prawna:

- Deklaracja Praw Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1959r.
- Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r., W Polsce obowiązuje od 7 lipca 1991 r. (Dz. U.Z 1991 r. nr 120 poz. 526).

Dziecko wymaga specjalnej ochrony i oddzielnych praw ze względu na niezaradność i niedojrzałość społeczną oraz słabość organizmu. Prawa te wyznaczają miejsce dziecka w rodzinie, społeczeństwie i państwie, dają dziecku specjalne uprawnienia, które mają mu zapewnić odpowiednie warunki do życia, pełnego rozwoju jego osobowości oraz możliwości pozytywnej samorealizacji i współtworzenia losu.

Przedszkolak ma prawo do:

- wyrażania własnych opinii i uczuć,
- akceptacji takim jakie jest,
- poszanowania godności osobistej,
- uczestniczenia we wszystkich formach aktywności proponowanych przez przedszkole,
- przebywania w warunkach gwarantujących bezpieczeństwo,
- zabawy i wyboru towarzysza zabawy,
- zdobywania wiedzy i umiejętności,
- rozwijania własnych umiejętności,
- indywidualnego procesu rozwoju i własnego tempa rozwoju,
- aktywnego kształtowania kontaktów społecznych i otrzymywania w tym pomocy,
- badania i eksperymentowania,
- doświadczania konsekwencji własnego zachowania (ograniczonego względami bezpieczeństwa)
- snu i odpoczynku,
- zdrowego pożywienia,
- nienaruszalności cielesnej,
- poszanowania własności,
- opieki i ochrony,
- do znajomości swoich praw.

Dziecko musi zrozumieć, że funkcjonowanie w grupie przedszkolnej nie polega tylko na braniu od innych, ale również dawaniu siebie innym. A z tym wiąże się pewien zakres obowiązków na miarę możliwości wiekowych dziecka idących w parze z prawami.

Przedszkolak powinien:

- kulturalnie i z szacunkiem odnosić się do rówieśników i osób dorosłych (szanowanie praw innych),
- zachowywać się zgodnie z przyjętymi normami i zasadami akceptowanymi przez grupę i społeczność przedszkola,
- służyć pomocą młodszym i słabszym,
- przestrzegać zasad bezpieczeństwa w przedszkolu i poza nim,
- dbać o estetykę i higienę własnego wyglądu i otoczenia,
- starać się w miarę możliwości wywiązywać się z przyjętych na siebie obowiązków,
- respektować polecenia nauczyciela,
- przyjaźnie odnosić się do świata przyrody.

SYSTEM NAGRÓD I KAR

Bardzo skutecznym środkiem wychowania są pochwały i nagrody. Mają one wartości zachęcające i pobudzające do wysiłku każdego człowieka, a tym bardziej człowieka nie ukształtowanego jeszcze – dziecka.

Nagradzamy za:

- ❖ podporządkowanie się umowom, zasadom wspólnie ustalonym,
- ❖ za bezinteresowną pomoc słabszym,
- ❖ za wysiłek włożony w wykonanie pracy, zadania (uwzględniając możliwości dziecka),
- ❖ za bardzo dobre wypełnianie przyjętych na siebie obowiązków (np. dyżury).

Formy nagród:

- pochwała wobec grupy,
- pochwała indywidualna,
- pochwała przed rodzicami,

- pochwała w postaci naklejek („odznaka:”, „order”),
- dostęp do czegoś atrakcyjnego.

Ustalając pewne normy postępowania, zakazy itp. musimy również ustalić określone konsekwencje za brak podporządkowania się nim.

Kary stosujemy za:

- nieprzestrzeganie ustalonych zasad i norm współżycia w grupie i przedszkolu,
- stwarzanie sytuacji zagrażających bezpieczeństwu własnemu i innych,
- agresywne zachowanie skierowane na dorosłych, dzieci i przedmioty (lub przeszkadzanie innym w zabawie),
- niszczenie cudzej własności oraz wytworów prac innych dzieci.

Formy kar:

- słowne upomnienie czyli rozmowa (przypomnienie obowiązujących zasad),
- poinformowanie rodziców o przewinieniu,
- odsunięcie na krótki czas od zabawy (w atmosferze spokoju, szacunku i rzetelnej informacji dotyczącej czynu, a nie uderzające w charakter dziecka),
- upomnienie wobec grupy,
- naklejka np. obrazek ze smutną buzią.

EWALUACJA PROGRAMU

Miarą osiągnięcia celu programu będzie:

a) obraz dziecka, które:

- zna zasady i normy kultury bycia obowiązujące w przedszkolu (stosownie do wieku dziecka),
- jest ciekawe świata,
- wie co sprzyja i zagraża zdrowiu, przestrzega poleceń nauczyciela,
- jest samodzielne w zakresie samoobsługi,
- podejmuje próby samooceny, umie szanować swoją i cudzą własność,

- rozumie konieczność ponoszenia konsekwencji swojego zachowania,
- wie i rozumie, że będzie pochwalone za dobre zachowanie.

b) dobra współpraca z rodzicami:

- rodzice podejmują stałą współpracę z przedszkolem, będą otwarci na rady i sugestie nauczycieli,
- poczują się gospodarzami przedszkola.

c) zadowolenie nauczycieli wynikające z:

- jednolitego oddziaływania wychowawczego wszystkich nauczycieli,
- osiągnięcia dobrych efektów pracy wychowawczej,
- wzrostu poziomu umiejętności nauczycieli w zakresie kompetencji wychowawczych,
- z bliższego kontaktu z dzieckiem, akceptacji podmiotowości dziecka.

Powyższe informacje będą gromadzone przez:

- ❖ nauczycieli i przedstawiane dwa razy w roku na radach pedagogicznych analityczno – oceniających,
- ❖ w czasie hospitacji (obserwacje, rozmowy) – również te informacje przedstawiane będą dwa razy w roku na spotkaniach rady pedagogicznej.

Zgromadzone w ten sposób informacje i wskazówki posłużą do usprawnienia niniejszego programu.

UWAGI KOŃCOWE

1. Za realizację niniejszego programu odpowiedzialni są wszyscy nauczyciele.

2. Niniejszy program będzie wykorzystywany do tworzenia własnych systemów wychowawczych w poszczególnych grupach wiekowych.
3. Realizacja zadań wychowawczych przebiegać będzie we współpracy z rodzicami.

Program opracowała: